

Zasvěcení kostela

Panna Maria Sněžná je jméno, pod nímž je zývána Panna Maria v katolické liturgii. Podle legendy, doložené pravděpodobně až ve 13. století, se v době papeže Liberia v noci ze 4. na 5. srpna roku 352 odehrál zázrak, na jehož základě byla postavena římská bazilika Panny Marie Sněžné (nebo také Panny Marie Větší) – *Bazilika Santa Maria Maggiore*. Od 13. století se v bazilice začal slavit svátek „*Festum nivis*“, který se ve 14. století rozšířil v celém Římě. Papež Pius V. jej zavedl jako celocírkevní pod názvem „*S. Mariae ad nives*“ a do římského breviáře se dostalo výše citované legendární vyprávění. Svátek je dnes slaven jako „*Posvěcení římské baziliky Panny Marie*“ 5. srpna.

Legenda praví, že: „...v době papeže Liberie se římský patricij Jan a jeho vznešená manželka, kterým se nedostalo dědiců, rozhodli věnovat své statky Panně Marii. Ustavili ji žádali a prosili, aby jim nějakým způsobem sdělila, jaké zbožné dílo mají svými penězi podpořit. Jejich usilovná přání i modlitby blahoslavená Panna Maria blahosklonně vyslyšela a ukázala to zázračně. O nocích srpnových (5. srpna), když v Římě bývají ta největší horka, pokrýl sním v noci část pahorku Eskvilinu. Těže noci Matka Boží ve snu vyzvala jak Jana, tak jeho ženu, aby na tom místě, které uvidí pokryto sněhem, postavili kostel a zasvětili jej Panně Marii. Tak se chtěla stát jejich dědičkou. To sdělil Jan i papeži Liberiovi, který měl téže noci stejný sen. Ten pak na prosby kněží i lidu přišel k pahorku pokrytému sněhem a nakreslil na něj místo kostela, který byl postaven za peníze Jana a jeho manželky a později opraven papežem Sixtem III.“

Překlad čtení II. nokturnu Římského breviáře

Zvony Velkopopovický Sv. Václav a Vladimír 2019

Dne 21. 4. 2019 (Velikonoční neděle) vysvětil strahovský opat Michael dva nové zvony. Zvon Velkopopovický s patronem Sv. Václavem váží 560 kg a zvon Vladimír 198 kg. Zvony byly pořízeny péčí Richarda Unruha, Martina Tušla a aktivitou spolku Nové Habří z.s. za finančního přispění Obce Velké Popovice (400 000 Kč), Velkopopovického pivovaru a pana Vladimíra Kozáka (po 100 000 Kč) a dalších štědrých dárců z řad obyvatel a farníků Velkopopovicka. Na paměť dárců zhotovil kovář Roman Kotrč uměleckou ceduli se seznamem významných přispěvatelů. Tato je k vidění v kostele. Kostel byl dále osazen novými žebrovanými okenicemi, aby byl hlas zvonů lépe slyšet.

Stručná historie Velkých Popovic

První písemná zmínka o Velkých Popovicích je z roku **1332**, kdy je držel Mikuláš Rost. Kostel je zmiňován poprvé o 20 let později. Velké Popovice s tvrzí a podacím právem drželi páni z Popovic. V letech **1358 – 1380** byl majitelem Otík z Popovic. Později roku **1380** se stal majitelem Jíram z Řičan. Po té se za pravděpodobné držitele Popovic považují Jan ze Zruče, Jan Záhora ze Záhorkovic, Jan Midreta, Mikuláš Počátek, část vsi vlastnil Jan z Popovic. V roce **1420** táborité oblehli a dobyli tvrz na Dalešce. Jako další majitelé celé nebo části vsi se připomínají Anna z Lomnice, Jan Hájek z Popovic, Nové Město pražské. Roku **1548** kupuje Popovice Jiří Krejřtan z Krejřtanu. Dalšími majiteli jsou Hyzrlové z Chodů a Jindřich Hyzrle rytíř z Chodů je prodává roku **1597** Markétě Mošauerové z Hara-sova a na Dobřejovicích, čímž se staly součástí dobřejovického panství. Během třicetileté války, zvláště roku **1634**, byla vesnice, statek a kostel velmi zpustošeny. V roce **1641** kupuje Popovice pro svůj seminář královská kanonie premonstrátů na Strahově, která po třiceti letech duchovní správy kostela prodává Popovice benediktinskému klášteru u kostela sv. Mikuláše na Starém Městě pražském. Od roku **1727** zaměstnával staroměstský opat Anselm Vlach na stavbě kostela sv. Mikuláše Kiliána Ignáce Diezenhoffer, který přestavěl i velkopopovický pivovar a zřejmě v roce **1733** zbudoval západní štít kostela. Později byly Velké Popovice vydraženy c. k. majorem Bedřichem svobodným pánem ze Schmiedburgu. Samostatná farnost byla obnovena v roce **1792**. Roku **1804** je majitel prodal Marii Anně Hartmannové, která o pět let později nechala postavit farní budovu. Vincenc Hartmann nechal v letech **1836 – 1837** vystavět na hřbitově rodinnou hrobku. Velké Popovice byly prodány v roce **1842** Ervinu hraběti Nostitz Rheineckovi. Kostel byl nově posvěcen roku **1852** po opravě chrámu, rozšíření kůru a postavení nových varhan. Posledními majiteli a držiteli patronátního práva se stali roku **1870** Ringhofferové.

Zdroje: E. Doležalová, J. Tywoniaková: *Kulturní dědictví Velkopopovicka*, 2014; M. Žilková: *Filiální kostely Římskokatolické farnosti Řičany u Prahy*, Univerzita Karlova v Praze Katolická Teologická fakulta – Ústav dějin křesťanského umění, Diplomová práce – vedoucí práce: PhDr. Marek Pučálík, Praha 2013; Wikipedia.cz; Foto: Karolína Oliveriusová; Grafika: Petra Jirkovská

Vyrobila obec Velké Popovice v roce 2021.

Infocentrum Velké Popovice: Masarykova 38, 251 69 Velké Popovice,
T: 734 446 450, E: infovelkepopovice@gmail.com, www.velkepopovice.info

VELKÉ POPOVIC VELKOPOPOVICKÝ KOSTEL

Kostel Panny Marie Sněžné

Střípek z historie: V roce 1727 rozskočil se ve Velkých Popovicích velký zvon při zvonění praepulus (hrany) před pohybem Bartoloměje Vaniše z Vidovic takže musel být přelit.

Kostel Panny Marie Sněžné byl postaven mezi lety 1280 – 1300, případně v 1. pol. 14. století. Byl jednolodní s trojboce ukončeným presbytářem a mírně obdélnou zvonici, jejíž přízemí sloužilo jako sakristie, možná i jako refugium. Loď, ukončená sedlovou střechou, měla asi dvě okna na severní a jen jedno okno na jižní straně. V jižní stěně byl při opravě fasády kostela v r. 2002 objeven unikátní ranně gotický portál (1280 – 1300). Jeho tvar vznikl kombinací sedlového a lomeného portálu. Kamenné profilované ostění bylo zakončeno lomeným obloukem. V horní části je tympanon nesený konzolkami. Po stranách ostění je pravouhlý ústupek. Věž byla postavena v jižním koutu mezi lodí a presbytářem. Pravděpodobně měla dvě podlaží, první kamenné, druhé dřevěné sloužící jako zvonice. Kostel byl postaven ze středně velkých kamenných kvádrů spojených vápennou maltou a překrytých vápennou, pekovanou, hlazenou omítkou. Do dnešní doby se dochovala severní zeď, část jižní s portálem a přízemí věže.

Barokní podobu získal chrám za správy benediktinů v roce 1690. Presbytář byl odstraněn a nahrazen novým, větším, postaveným ze smíšeného zdiva. Je trojboce uzavřen a završen valbovou střechou. Loď byla zbarokizována. Okna v lodi dostala nový tvar,

stejný jako v presbytáři, obdélná, půlkruhově ukončená. Jižní zeď byla částečně přestavěna, zdivo bylo doplněno cihlami, gotický portál byl zazděn. Roku 1726 byla zvýšena hranolová věž. Svrchu ji zakončovala cibulovitá střecha s pozlacenou makovicí a patriarchálním křížem, která byla v roce 1876 nahrazena osmihrannou jehlancovou. Ve věži je zvon z roku 1498 a nový malý umíráček. Zvon se šestiramennou korunou zdobený páskovým dekorem slil Jan Konvář v roce 1498. Na čepci je nápisová páska dvouřádkovým textem psaným gotickou minuskulí se symboly květů mezi slovy a jednorozcem na začátku textu: „LETHA BOZYHO TISYCVHO CZTYRZYSTEHO DEWADESATEHO OSMEHO TENTO ZWON DIELAN ALELVIA / YAN KONWARZ DIELAL TENZWON“. Na plášti je reliéf Panny Marie s dítětem. Na věnci jsou plastické pásy. Během světových válek byly 3 zvony zrekvírovány.

V roce 1690 při přestavbě kostela byl na západní štít umístěn pozlacený kovaný železný kříž, jetelového, patriarchálního tvaru. Na kříži jsou zaznamenané všechny přestavby štítu. Na spodním břevnu byl při vytvoření umístěn

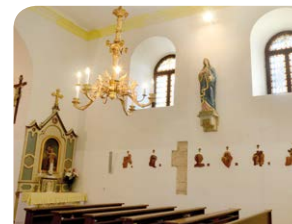
letopočet 1690. Při přestavbě štítu byl na vrchní břevno umístěn letopočet 1732. Další letopočet 1897 se nachází na vyztužení na spodní levé svislé části. Při poslední opravě uchycení z nerezu byl vyražen rok 1993. Západní, nyní novobarokní, volutový štít nahradil při prodlužování lodi v roce 1897 štít barokní, zřejmě z dílny Kiliána Ignáce Diezenhoffer. Štít je oddělen profilovanou římsou a členěn pilastry, uprostřed je kulaté okno a svrchu je ukončen trojúhelníkovým frontonem s původním barokním kovovým křížem. Fasáda kostela je bílá se žlutými architektonickými články, západní průčelí má barevnost obrácenou.

Klenba presbytáře je posetá zlatými hvězdami, v lodi je žlutou barvou zdůrazněna obvodová římsa. Stěny jsou bílé, na jižní stěně byl odhalen pruh gotického kvádrového zdiva. **Hlavní oltář** je z roku 1861 v novorománském stylu. Postavil ho řezbář Ludvík Ziebland z Mnichova. Skládá se z tumbové menzy, tabernáku a trojdílné archy. Po stranách jsou v arše dřevěné sochy českých zemských patronů, sv. Jana Nepomuckého a sv. Václava. Ve skříni archy je obraz *Neposkvrněného početí Panny Marie* z pražské Akademie výtvarných umění, malovaný pod dozorem ředitele Eduarda von Engertha. Obraz zobrazuje Pannu Marii v červeném šatě a modrém rouchu s hnědým rubem, má rozpažené ruce, stojí na zeměkouli a šlape na hlavu hadovi. Po stranách oltáře, ve výklencích presbytáře jsou umístěny barokní dřevěné skulptury sv. Petra a Pavla. Do velkopopovického kostela byly koupeny roku 1888 z vyšehradského chrámu. Na severní straně je socha sv. Pavla s šedivými vlasy a dlouhými vousy, v modrém šatu a červeném rouchu, v levé ruce drží otevřenou knihu. Na druhé straně je socha sv. Petra s krátkými, šedivými vlasy a vousy, v modrém šatě a světlém plášti. Pravou rukou si přidržuje mírně nařasený plášť, levou opírá o bok knihu. **Boční novorománský oltář** původně sv. Terezie, nyní oltář sv. Josefa, byl zhotoven podle nákrešů Rudolfa Menšla berounským stolařem Janem Koudelou v roce 1865. V retabulu je umístěn obraz sv. Josefa s žehnajícím Ježíškem. Na tabernáku je postavena soška Panny Marie Fatimské. Původně stála na oltáři socha sv. Terezie z Lisieux držící krucifix s růžemi, která je přemístěna na evangelijní stranu

lodi. V 19. století byl také zhotoven krucifix umístěný v presbytáři.

Novorománská kazatelna byla zhotovena v roce 1865, podle nákrešů Rudolfa Menšla. Stejně jako boční oltář ji vytvořil stolař Jan Koudela z Berouna. Je složena z poprsné na noze, stříšky a zábradlí. Na poprsí mezi slepé arkády byly umístěny barokní sošky čtyř západních církevních učitelů, které zdobily původní kazatelnu. Nejbližší presbytáři je socha sv. Jeronýma v hnědém poustevnickém rouchu se zlatým rubem. U nohou mu leží lev. Vedle něj stojí sv. Řehoř Veliký v červené kasuli, zlatém pluvíálu se zeleným rubem a s tiarou na hlavě. Pravou ruku má zdviženou s gestem žehnání. Další je socha sv. Augustina, který se dívá směrem do lodi. Je oděn stejně jako sv. Řehoř, na hlavě má zlatou mitru. V pravé ruce drží před sebou planoucí srdce. Poslední, u stěny, je socha sv. Ambrože, který má na sobě stejnou červenou kasuli, zlatý pluvíál se zeleným rubem a zlatou mitru jako sv. Augustin. V levé ruce drží o bok opřenou otevřenou knihu. Na vrcholu stříšky je pozlacený kříž.

U vchodu jsou tři mramorové **kropenky**. **Varhany** byly postaveny roku 1852 Ferdinandem Gutem ze Strašecí a umístěny na rozšířený kůr. V roce 1870, po vybudování obkružující silnice, byla kolem kostela postavena zeď. V roce 1883 byl dán k otvoru v klenbě presbytáře plechový monogram Maria. **Kostelní lavice** pocházejí z roku 1884. Současné varhany byly vyrobeny v roce 1897 firmou Gebrüder Rieger a jejich úroveň je ceněna jako vysoká. Trojdílná skříň má jednotlivé části odděleny sloupky, svrchu je ukončena zdobnou římsou. V roce 1904 byly zhotoveny díky Msgre. Janu Sedlákovi malované výplně oken. Vytvořila je pražská firma Jana Kryšpina. V roce 2002 byly zrestaurovány dveřní výplně a kovářské prvky. V roce 2007 byla provedena celková oprava varhan. V roce 2009 byla na severní a jižní stěnu instalována reliéfní křížová cesta od Olgy Vohnoutové skládající se z malého reliéfu představující téma daného zastavení, křížku a čísla zastavení.

Před vchodem na **hřbitov**, pod památnou lípou, stojí **sloup s pískovcovou sochou sv. Jana Nepomuckého** z roku 1831. Na hřbitově za kostelem byla v letech 1836 – 1837 vystavěna **barokní náhrobní kaple** s podzemní hrobkou rodiny Hartmanů.